

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
Спеціальність А3 Початкова освіта
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 року.

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогічна компаративістика
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач (-і)	проф. Будник Олена Богданівна
Контактний телефон викладача	+38 066 0724940
Е-mail викладача	olena.budnyk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота, екзамен
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться щопонеділка з 14.00 до 16.00 в ауд. 233 (ц.к.). Онлайн консультації можуть бути організовані за бажанням студентів з використанням WhatsApp (+380660724940).
2. Анотація до навчальної дисципліни	
В умовах розбудови національної системи освіти в Україні та її інтегрування до європейського (світового) простору актуальним є аналіз стану і тенденцій розвитку освіти як в Україні, так і за кордоном. Вивчення кращого світового досвіду щодо організації освіти особливо важливе сьогодні у контексті впровадження концептуальних засад Нової української школи, основне завдання якої полягає у формуванні в учнів компетентностей XXI століття. Педагогічна компаративістика набула актуальності в Україні також у зв'язку з міграцією робочої сили, підвищенням цінності людського капіталу у глобальній економіці знань. Адже вже у найближчому майбутньому на ринку праці найбільш затребуваними будуть фахівці, котрі «вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями»¹. При вивченні цього курсу студенти розширяють свої уявлення про кращий зарубіжний досвід організації системи освіти, зокрема початкової, для впровадження прогресивних ідей та інновацій у власну професійну практику. У період пандемії коронавірусу (2020-2021) і повномасштабного вторгнення російського агресора в Україну (лютий, 2022) актуалізувалися питання міжкультурної освіти, адже значна міліони наших дітей (студентів) змушені були покинути територію країни і навчатися у школах зарубіжжя. Нові методики, цифрові, зокрема дистанційні, технології навчання потребують ретельного вивчення на предмет вдосконалення й упровадження в українських закладах освіти. Окрім того, сучасний педагог у різних країнах стикається з одними і тими ж труднощами, які зумовлені суспільними викликами у світі – глобалізація, надшвидкий розвиток науки і технологій, цифровізація освіти, міжкультурна взаємодія, гуманізація та гуманітаризація і т.п. Ці та інші питання є предметом дослідження сучасної педагогічної компаративістики.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<i>Мета викладання освітньої компоненти “Педагогічна компаративістика”</i> – сприяти засвоєнню майбутніми фахівцями ключових положень і проблематики педагогічної компаративістики, актуальних напрямів щодо змін у змісті, формах, методах навчання, шляхів підвищення ефективності освіти у розвинених країнах світу та в Україні; формування власної педагогічної позиції щодо організації освітнього процесу; формування досвіду самостійного і творчого аналізу й оцінки соціально-педагогічних явищ і ситуацій; формування педагогічного мислення, професійної самосвідомості. <i>Основні цілі вивчення навчальної дисципліни:</i> – розвивати професійно-педагогічні знання про педагогічну компаративістику як самостійну дисципліну і її місце у системі педагогічних наук; об'єкт і предмет педагогічної компаративістики, специфіку її понятійно-категоріального апарату;	

¹ Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи, 2016. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>.

- формувати вміння орієнтуватися в теоретико-методологічних концепціях зарубіжної і вітчизняної педагогічної освіти, визначати механізми пізнання педагогічної дійсності;
- розуміти інформаційно-суспільні зміни та основні тенденції розвитку системи освіти в Україні та світі, різні підходи до організації педагогічного процесу, сучасних поглядів на технології діяльності суб'єктів цього процесу;
- аналізувати і порівнювати освітні системи країн різних континентів, педагогічні теорії, статистичні факти, явища порівняльної педагогіки;
- узагальнювати і робити висновки про стан розвитку зарубіжних освітніх систем, зокрема системи початкової освіти;
- визначати можливості і умови запозичення зарубіжного досвіду у вітчизняну освітню практику;
- знаходити, аналітично сприймати, систематизувати письмову інформацію з окреслених проблем із друкованих чи електронних джерел;
- розвивати вміння аналізувати проблеми підготовки педагога з погляду педагогічної компаративістики; вчити оцінювати власний творчий потенціал, розвивати професійне мислення, комунікативні здібності; стимулювати зацікавлення кращими європейськими (світовими) практиками в освіті.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері початкової освіти.

Загальні компетентності:

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-5. Здатність усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК-4. Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства та підтримки з різними соціальними інституціями (наставництво, супервізія).

СК-5. Здатність організовувати та управляти освітніми процесами у сфері початкової освіти, що потребують нових стратегічних підходів, використання інформаційно-комунікаційних технологій і цифрових сервісів.

Програмні результати:

ПР-01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, вміння/навички розв'язання проблем початкової освіти, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань і процедур.

ПР-02. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПР-05. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, формувати в здобувачів початкової освіти здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.

ПР-09. Проводити моніторинг та узагальнювати результати власної педагогічної діяльності, визначати відповідність набутих професійних компетентностей чинним вимогам, виявляти творчу ініціативу для підвищення свого фахового рівня, самопрезентувати власний професійний імідж.

5. Організація навчання

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12

семінарські заняття / практичні / лабораторні		18		
самостійна робота		60		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий	
Другий	013 – Початкова освіта	I-й	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Змістовий модуль 1.				
Розвиток освіти в сучасних умовах: основні напрями та перспективи				
Тема 1. Педагогічна компаративістика як наука		2	2	6
Тема 2. Стан і напрями розвитку освіти в умовах євроінтегрування			2	6
Тема 3. Кращі системи освіти в світі		2	4	10
Тема 4. Освіта в країнах, що розвиваються		2	2	8
Змістовий модуль 2.				
Національні особливості організації системи освіти в зарубіжних країнах				
Тема 1. Регіональні особливості розвитку системи освіти		2	2	8
Тема 2. Організація дошкільної освіти в країнах зарубіжжя			2	6
Тема 3. Сучасні педагогічні теорії в шкільній практиці зарубіжних країн		2	2	8
Тема 4. Вища освіта у зарубіжних країнах		2	2	8
Всього		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	На практичних заняттях студент може максимально набрати 40 балів, включаючи результати самостійної роботи. За контрольну роботу – максимально 10 балів. За екзамен – максимально 50 балів. Таким чином, підсумкова оцінка – максимум 100 балів.			
Вимоги до письмових робіт	Підсумкова робота, яка проводиться у письмовій формі, повинна містити конкретні і чіткі відповіді на поставлені питання, студент повинен використовувати в роботі посилання на нормативно-правові документи чи інші ресурси. Тестові завдання передбачають вибір правильного варіанту відповіді			
Семінарські (практичні) заняття	Максимальна оцінка – 50 балів.			
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 90 % практичних завдань. Обов’язковим є виконання індивідуального дослідницького завдання з використання кращого зарубіжного досвіду навчання в початковій школі			
Підсумковий контроль	Екзамен (тест) Форма здачі: письмово.			
7. Політика навчальної дисципліни				
1. Виконання завдань, пропуски та відпрацювання				
Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному магістранту індивідуально. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві після представлення (у т.ч. публічного)				

результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно розкладу практичних занять.

Присутність магістрантів на практичних заняттях, заліку є обов'язковою. Лекційні курси, а також додаткові ресурси для засвоєння змісту курсу є доступними на сайті дистанційної освіти (за поданим вище посиланням). Якщо здобувач пропустив заняття, необхідно виконати всі практичні завдання, які вивчалися на цьому занятті та отримати відповідну оцінку. Якщо аспірант не отримав підсумкової оцінки за результатами виконання практичних завдань (на практичних заняттях), а також не виконав самостійної роботи, то він не допускається до залікового заняття.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів у Прикарпатському національному університеті ім. Василя Стефаника» (схваленого Вченою радою від 05 листопада 2019 р., протокол № 9 та введеного в дію наказом ректора від 26 листопада 2019 р. № 799 (редакція 1); зі змінами, схваленими Вченою радою від 30 березня 2021 р., протокол № 3 та введеними в дію наказом ректора від 06 квітня 2021 р. № 212 (редакція 2), введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <http://surl.li/ykqd>

2. **Дотримання академічної доброчесності** засновується на низці положень і принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням:

<https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

3. **Можливість зарахування результатів неформальної освіти** регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019р. № 819 (редакція 1), зі змінами, внесеними згідно з наказом ректора від 12 лютого 2021 р. № 80 (редакція 2) - <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основні джерела

Будник О. Б. *Педагогічна компаративістика*: навчальний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 136 с.

Будник О. Б. *Порівняльна педагогіка*: навчальний посібник [для студентів спеціальності 013 Початкова освіта]. 2-ге вид., доп і переробл. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 80 с.

Джуринський А. Н. *Порівняльна педагогіка*: підручник онлайн. URL: https://stud.com.ua/72549/pedagogika/porivnyalna_pedagogika

Педагогічна компаративістика – 2013: трансформації в освіті зарубіжжя та український контекст: матеріали наук.-практ семінару (Київ, 10 червня 2013 р.). Ін-т педагогіки НАПН України. За заг. ред О.І. Локшиної. К.: Педагогічна думка, 2013. 202 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/714657/1/Ped_komparatyvistyka_2013.pdf

Педагогічна компаративістика – 2015: трансформації в освіті зарубіжжя та український контекст: матеріали наук.-практ семінару (Київ, 11 червня 2015 р.). Ін-т педагогіки НАПН України. За заг. ред О.І. Локшиної. К.: Педагогічна думка, 2015. 288 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/714662/1/Tezy%20book_PC%202015.pdf

Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів: хрестоматія / авторський колектив. К.: Педагогічна думка, 2015. 176 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/714839/1/maket_2.pdf

Порівняльна педагогіка: навчально-методичне забезпечення. Соціальна педагогіка: навч.-метод. посіб. У 2-х ч. / За ред. П.М. Гусака, Л.К. Грицюк. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. націон. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. Ч. 2. 546 с.; Ч. 391-411.

Сбруєва А. А. *Порівняльна педагогіка*: навчальний посібник. Суми: Редакційно-видавничий відділ СДПУ. 1999. 300 с. URL: <http://www.studfiles.ru/preview/2040660/>

Чепіль М. М. *Порівняльна педагогіка*: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2014. 216 с.

Допоміжні джерела

Галус О.М. та ін. *Порівняльна педагогіка*. К.: Вища школа, 2006. 216 с.

Історія зарубіжної педагогіки / за ред. Коваленко Є.І. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 664 с.

- Кравець В. *Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття*. Тернопіль, 1996. 275 с.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. 2017. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>
- Романовський О. О. *Хроніка вищої освіти США* (на прикладі діяльності державних і недержавних закладів). К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 1997. 76 с.
- Budnyk O. *The use of Innovative Educational Technologies in Higher Educational Institution*. In: Dobra edukacji i ich pedagogiczna eksploracja: monograf. Pod red. Katarzyny Wrońskiej. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. 2019. P. 285-301. URL: https://www.researchgate.net/publication/342991499_The_use_of_Innovative_Educational_Technologies_in_Higher_Educational_Institution
- Budnyk O. Educational Model of a Modern Student: European Scope. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Scientific Edition: Series of Social and Human Sciences*. 2016. Vol. 3, No. 2-3. P. 9-14. DOI:10.15330/jpnu.3.2-3.9-14. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/2857>
- Budnyk O. Innovative Competence of a Teacher: best European Practices. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2019. № 6 (1). P. 76-89.
- Budnyk O., Mazur P., Matsuk L., Berezovska L., & Vovk O. Development of professional creativity of future teachers (Based on comparative research in Ukraine and Poland). *Amazonia Investiga*. 2021. № 10(44). P. 9-17. <https://doi.org/10.34069/AI/2021.44.08.1>
- Mazur P., Kondur O., Budnyk O., Nikolaescu I., Parkulab O., Lazarovych N., Grebeniuk N. Artistic and aesthetic preferences of adolescents in Ukraine and Poland. *Revista Inclusiones*. 2020. Vol: 7 num Especial. P. 593-607. <http://www.revistainclusiones.org/index.php/inclu/article/view/1528>
- Papaevripidou M, Budnyk O., Blyznyuk T., Olympiou G. Peculiarities of Organization of Pedagogical Practice for Future Teachers of Primary School in Ukraine and Cyprus: Comparative Analysis. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2022. № 9 (1). P. 82-91. DOI: 10.15330/jpnu.9.1.82-91
- Piekarski G., Budnyk O., Fomin K. Promoting Inclusion and Diversity: a Pathways to Preparing Future Teachers (Insights from Ukraine and Poland). *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. Vol. 12, No 1 (Mar. 2025). 2025. P. 80–95. <https://doi.org/10.15330/jpnu.12.1.80-95>
- Rembierz M. Edukacja międzykulturowa jako ćwiczenie duchowe. Pedagogiczne wymiary kształtowania kultury duchowej i rozumienia wartości ponadkulturowych w kontekście zróżnicowania religijnego i pluralizmu światopoglądowego. *Edukacja Międzykulturowa*. 2018. № 2. P. 90-130. DOI 10.15804/em.2018.02.05. https://rebus.us.edu.pl/bitstream/20.500.12128/8049/1/Rembierz_Edukacja_miedzykulturowa_jako_cwiczenie_duchowe.pdf
- Rembierz M. Między zakorzenieniem w dziedzictwie tradycji a otwartością (na) pogranicza: o kształtowaniu “międzykulturowej tożsamości” i tropach pedagogicznych poszukiwań Jerzego Nikitorowicza. *Edukacja Międzykulturowa*. 2020. № 12. S. 19-51. DOI:10.15804/em.2020.01.01. https://rebus.us.edu.pl/bitstream/20.500.12128/18527/1/Rembierz%20Marek_Miedzy_zakorzenieniem_w_dziiedzictwie_tradycji_a_otwartoscia.pdf
- Robinsohn S. B. *Comparative education: A basic approach*. Jerusalem. 1992.
- Schriewer J., Holmes B. *Theories and methods in comparative education*. Frankfurt/M., Berlin, Bern, N.-Y., Wien, 1992.
- Stępnik A., Budnyk O., Blyuznyuk T., Mazur P. Regional and multicultural education in Poland and Ukraine. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Scientific Edition: Series of Social and Human Sciences*. 2017. Vol. 4. No. 1. P. 87-96. DOI: 10.15330/jpnu.4.1.87-96.

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти
та освітніх інновацій

Олена БУДНИК